

سازمان جهانی بهداشت: ابتلا به ویروس ایمنی دائمی ایجاد نمی‌کند

از ابتدای شیوع کرونا، بسیاری از ویروس‌شناسان امید داشتند ابتلای حدود ۷۰درصد از جامعه به این ویروس باعث ایجاد نوعی ایمنی جمعی در برابر ویروس خواهد شد اما یافته‌های جدید این فرض را مورد تردید قرار داده. سازمان جهانی بهداشت هشدار داده هنوز از لحاظ علمی معلوم نیست بهبودی پس از ابتلا به ویروس جدید کرونا به نوعی ایمنی در برابر آن ختم می‌شود و اگر هم چنین اتفاقی افتاد، این ایمنی تا چه زمانی ادامه خواهد داشت.

در همین حال، روز دوشنبه، ۱۳ ژوئیه، ۲۳ تیر، نتایج یک تحقیق که در دانشگاه کینگ کالج لندن انجام گرفته نشان داد که ایمنی ایجاد شده در برابر ویروس جدید کرونا

بررسی برخی دلایل روان‌شناسی جدی نگرften کرونا

کرونا پدیده‌ای است که جنبه‌های مختلف زندگی مردم را تحت‌الشعاع قرار داده است،در اوایل شروع کرونا و از زمانی که آگاهی رسانی درباره آشنایی و نحوه شیوع و انتقال این ویروس آغاز شد، شاهد بودیم که مردم تا حدود زیادی نکات بهداشتی لازم را رعایت می‌کردند و اعلام شرایط محدودیت باعث افزایش

حساسیت و توجه مردم نسبت به رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی شده بود اما به تدریج و با برداشتن محدودیت‌ها، عدم رعایت مسائل بهداشتی لازم، تردد بدون ماسک و حضور در اجتماعات و مراسم متاسفانه منجر به بالا رفتن آمار بالاتر مبتلایان به کرونا شده است. اینکه چه عواملی در عدم رعایت مردم و بی‌توجهی آنها نسبت به رعایت اصول بهداشتی نقش داشته است را می‌توان هم به عوامل فردی و هم عوامل اجتماعی نسبت داد.

تأثیر عوامل انگیزشی در شکل دهی رفتارهای انسانی
معمولا عوامل انگیزشی در شکل دهی رفتارهای انسان‌ها بسیار موثر هستند، می‌توان بخشی از دلایل این کم‌توجهی نسبت به ویروس کرونا را با این موضوع در ارتباط دانست. وقتی افراد در شرایطی قرار می‌گیرند که احساس می‌کنند رفتار آنها به نتیجه مطلوب منتهی نمی‌شود در نتیجه ناامیدی را تجربه می‌کنند. احساس عدم کنترل بر آن شرایطی که از بیرون بر افراد تحمیل می‌شود منجر به درماندگی آموخته شده می‌شود. در این حالت افراد به این نتیجه می‌رسند که تلاش‌های آنها برای رسیدن به هدف موثر نیست و در نتیجه انفعال رخ می‌دهد. آنچه در قضیه کرونا رخ داد ناامیدی از تغییر شرایط و رسیدن به وضعیت مطلوب به نوعی انفعال و دست کشیدن از تلاش برای رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی را در برخی افراد منجر شده است.

همچنین موضوع کاهش توجه و حساسیت مردم نسبت به رعایت نکات پیشگیرانه لازم را در قالب مکانیسم‌های دفاعی و تحریفات شناختی آنها نیز تبیین کرد.

مکانیسم‌های دفاعی فرآیندهای خودکار ذهن برای فرونشاندن اضطراب هستند

مکانیسم‌های دفاعی فرآیندهای خودکار ذهن برای کاهش یا فرونشاندن اضطراب هستند. این فرایندهای خودکار، درواقع مکانیسم‌های ناهوشیاری هستند که در زمان بلا آمدن سطوح اضطراب که منجر به آسیب روانی شود فعال می‌شوند. یکی از مکانیسم‌های دفاعی افراد در مورد کرونا انکار و کم اهمیت جلوه دادن موضوع بوده است. افراد در این شرایط امتیاز ویژه ای برای خود قائل شده و درواقع اعتقاد به استثنا بودن پیدا می‌کنند یعنی باور به اینکه شخص فراسوی قوانین عادی و بیولوژیکی آسیب‌ناپذیر باقی می‌ماند. مکانیسم دیگری که می‌توان در واکنش‌های روانی جامعه در روزهای اخیر به شیوع بیماری کرونا نام برد، مکانیسم دفاعی واکنش متقابل یا واکنش وارونه است،یعنی افراد به جای اینکه با رعایت موارد ضروری و لازم برای در امان ماندن از خطر از خویش محافظت کنند، با انجام رفتارهای برعکس واکنش متضاد نشان می‌دهند.

استفاده از مکانیسم دفاعی شوخی در برابر پدیده‌های ناگوار اجتماعی
شوخی هم مکانیسم دفاعی دیگری است که معمولا در مورد پدیده‌های ناگوار اجتماعی به کرات استفاده می‌شود.انواع پیام‌های طنزی که در شبکه‌های اجتماعی در زمان بحران‌ها و اتفاقات ناگوار ردد بدل می‌شود و در مورد کرونا نیز این اتفاق را شاهد بوده و هستیم، نوعی مکانیسم دفاعی برای تحمل اضطراب است و اگر چه مکانیسم مناسبی برای افزایش سازگاری با شرایط است اما اگر به حد افراط استفاده شود ناکارآمد خواهد بود و پیام‌هایی از جمله کاهش حساسیت و توجه لازم را به همراه خواهد داشت. تحریفات شناختی نیز از جمله کوچک شماری و استدلال هیجانی و احساسی نیز از جمله مواردی است که منجر به کم اهمیت جلوه کردن خطر ناشی از کرونا شده است.

بررسی تأثیر قوانین و رفتارهای اجتماعی بر روی عملکرد افراد ضروری است

مبحث مهم دیگر این است که «رفتار فرد از جامعه جدا نیست».بررسی تأثیر قوانین و رفتارهای اجتماعی روی عملکرد افراد ضروری است چراکه رفتار انسان‌ها تحت تأثیر انگیزه‌های درونی و بیرونی شکل می‌گیرد. در انگیزه‌های درونی شکل‌دهنده رفتار، خود ماهیت و اهمیت آن اعمال و رفتار نقش دارد و به عوامل خارجی گره نمی‌خورد. اما در انگیزه‌های بیرونی نیروی محرکه خارجی که می‌تواند دستیابی به پاداش یا فرار از تنبیه باشد در شکل دهی رفتار انسان‌ها نقش دارد. از آنجا که نمی‌توان انتظار داشت که بیشتر افراد یک جامعه برای انتخاب رفتار درست در چنین موقعیتی از انگیزه درونی کافی برخوردار باشند، نقش مشوق‌ها و انگیزه‌های بیرونی مهم می‌شود؛ قطعاً زمانی که پدیده‌ای مثل کرونا می‌تواند جنبه‌های مختلف زندگی افراد جامعه را متأثر سازد، وجود قوانین اصولی و کارشناسی شده در نحوه عملکرد افراد جامعه بسیار موثر است.

تناقض عمل و کلام مسوولان و جدی نگرften کرونا توسط جامعه
در هفته‌های اخیر شاهد مواردی از قبیل برداشتن محدودیت‌های اولیه بودیم به گونه‌ای که به تجمع غیرضروری افراد منجر شد و عدم رعایت اصول بهداشتی اولیه مانند ماسک نزدن از طرف برخی مسوولان و وجود تناقض بین کلام و عمل در آنها، عدم رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی و فاصله‌گذاری مناسب اجتماعی در برنامه‌های پر مخاطب و... که این موارد را می‌توان از عوامل مهم اجتماعی نام برد، در جدی نگرften خطر ناشی از کرونا از طرف مردم نقش داشته است. قطعاً شناخت درست عوامل شکل‌دهنده رفتار انسان‌ها و برنامه‌ریزی درست و وضع قوانین اصولی، اطلاع‌رسانی دقیق از طریق ساخت برنامه‌های مرتبط با کرونا و نیز الگوسازی صحیح می‌تواند حساسیت مردم نسبت به خطر کرونا را افزایش داده و احتمال رعایت اصول بهداشتی را افزایش دهد. ■

می‌تواند عمر کوتاهی داشته باشد. نتایج این تحقیق نشان داده که اگرچه تقریباً همه این شرکت‌کنندگان در بدن خود پادتن قابل رهگیری تولید کرده بودند که قادر بود ویروس جدید کرونا را خشتی یا متوقف کند، سطح این ایمنی و موفقیت پادتن‌ها ظرف ۳ ماه شروع به تنزل کرد.

روز دوشنبه، ۱۳ ژوئیه، کارشناسان حاضر در کنفرانس خبری سازمان جهانی بهداشت همچنین گفتند که شواهد نشان می‌دهد کودکان زیر ۱۰ سال در سطح بسیار متوسطی از این ویروس متأثر می‌شوند اما کودکان بالای ۱۰ سال عوارض متوسطی شبیه بزرگسالان از خود نشان می‌دهند.

به گفته این کارشناسان این که کودکان تا چه حد در شیوع ویروس دخالت دارند هم به نظر خیلی کم می‌آید اما هنوز ابعاد دقیق و علت آن مشخص نشده است.

گفت و گوی «سلامت» با دو عضو سابق و فعلی شورای شهر تهران درباره حادثه کلینیک سینامهر شمیران؛

قانون‌گریزی و اهمال‌نهادهای مسوول عامل اصلی بروز حادثه بوده است

تهران و کمیسیون عمران مجلس در حال پیگیری هستند تا ببینند که قصورات این ۴ نهاد ناظر چه بوده است.البته اگر خلاه‌های قانونی هم که امکان بروز این حادثه و حوادثی از این نوع را فراهم کند، وجود داشته باشد، اصلاح خواهد شد. وی افزود: «سوال اساسی این است که آیا قبل از وقوع حادثه نهادهای نظارتی وظایف خود را به درستی انجام داده‌اند و پیگیری موارد قانونی را کرده‌اند و آیا به دنبال حکم قضایی در خصوص وضعیت ساختمان بوده‌اند یا نه؟»

شاکری با تأکید بر اینکه قوانین موجود کارایی لازم را دارند، ادامه داد: «اگر مشخص شود که نگرften حکم قضایی ناشی از قصور سازمانی بود یا خلاء قانونی در این بخش وجود داشته، باید نهادهای متخلف در این خصوص پاسخگو باشند.»

عضو سابق شورای شهر تهران افزود: «یکی از نهادهایی که در اینگونه حوادث به سرعت حضور پیدا می‌کند آتشنشانی است، اما باید این سوال را کرد که این نهاد به درستی کار خود را انجام داده و توانسته است بر اساس استانداردهای کنترل حریق عمل کند تا خسارات جانی و مالی حادثه به کمترین حد برسد یا نه؟» شاکری گفت:«عملیات امداد و نجات بیش از ۲ ساعت زمان برده است و باید این مدت مورد بررسی قرار گیرد تا معلوم شود که نهادهای مسوول به درستی به وظایف خود عمل کرده‌اند یا نه.

عضو کمیسیون عمران مجلس تصریح کرد: «امروز که این اتفاق افتاده این سوال مطرح است که چه نهادهایی مسوول مستقیم حادثه هستند و خزانده‌هایی که عزیزان خود را از دست داده‌اند یا آنها که در مجاورت ساختمان حادثه‌دیده قرار داشتند و دچار ضرر و زیان مالی شده‌اند باید به کجا مراجعه کنند؟ با اقداماتی که در مجلس انجام شد و وزارت کشور هم همراهی کرد، از این به بعد مسوولیت میزانی حوادثی از این نوع با شهرداری تهران خواهد بود.»

چرا این همه تلفات داشتیم؟

شاکری در ادامه گفت: «حتی اگر شهرداری و آتشنشانی به این ساختمان ۴ بار اخطار داده بودند، نباید کنار می‌کشیدند و باید از ضابط قضایی و دادستانی تهران درخواست می‌کردند که ساختمان اعمال قانونی ایمنی شود تا حادثه رخ ندهد.»

عضو سابق شورای شهر تهران در پایان با تأکید بر اینکه در این حادثه ۱۹ انسان جان خود را از دست داده‌اند، تصریح کرد: «چطور ممکن است در یک حادثه با این ابعاد این همه تلفات به وقوع بپیوندد و این مشکل نیازمند تحقیقات مفصل‌تر است. دستگاه‌های مسوول در صحنه حادثه به ویژه آتشنشانی باید پاسخگو باشند.البته دستگاه‌های ناظر به دلایل متعددی همچون کمبود نیرو یا رابطه و ضابطه قوانین موجود را به دقت انجام نمی‌دهند و متاسفانه اتفاقاتی از این قبیل همچنان رخ می‌دهد.» ■

می‌شود،دانشگاه‌های علوم پزشکی نظارت‌جدی‌بر تخلف بیمارستان‌ها،کلینیک و مطب‌های پزشکان می‌کنند و کافی است مورد جزئی مانند اضافی دریافتی در این مراکز اتفاق افتاده باشد تا موضوع را به سازمان تعزیرات ارجاع دهند، اما متاسفانه نظارت آنها در بحث ایمنی ساختمان‌ها صفر است. در مسائل مالی به دقت صورت می‌گیرد ولی نظارت جانی که هم برای کادر درمان و برای مراجعان از اهمیت بیشتری برخوردار است، وجود ندارد.» وی اضافه کرد: «متاسفانه در این حادثه ۱۷ نفر از کادر درمان از بین رفتند که از این تعداد ۳ نفر آنها متخصصان رشته‌های خود بودند و ما شاهد هستیم که همه هزینه‌هایی که برای تربیت این افراد شده بود، به‌راحتی از بین رفت.»

اقبال شاکری، عضو سابق شورای شهر تهران: حتی اگر شهرداری و آتشنشانی به این ساختمان ۴ بار اخطار داده بودند، باز هم نباید کنار می‌کشیدند و باید از ضابط قضایی و دادستانی تهران درخواست می‌کردند که ساختمان اعمال قانونی ایمنی شود تا حادثه رخ ندهد

وی تأکید کرد: «نظام سلامت ما بیمارمحور است و برای بخش درمان همه کار می‌کند،ولی برای ایمنی بیمار و همراهان آن هیچ امکانی فراهم نمی‌کند و ایمنی محل مراجعه این افراد که یک اصل ضروری است، مورد غفلت قرار گرفته است.»
رئیس کمیته سلامت شورای شهر تهران در پاسخ به این سوال که وظیفه وزارت بهداشت در مواجهه با این قبیل مشکلات چیست؟گفت:«وزارت بهداشت به عنوان نهاد مسوول در بخش نظارت بر ساخت و راه‌اندازی بیمارستان‌ها و دی‌کلینیک‌ها باید در این خصوص پاسخگو باشد زیرا دانشگاه‌های علوم پزشکی دفاتر فنی دارند که مسوول نظارت بر این اماکن هستند. همچنین یکی از ملاک‌های اعتباربخشی به مراکز درمانی رعایت استانداردهای ایمنی ساختمان است.»

۴ نهاد مسوول نظارت بودند

اقبال شاکری، عضو فعلی کمیسیون عمران مجلس و عضو سابق شورای شهر تهران هم در گفت‌وگو با «سلامت» گفت:«هر حادثه‌ای که رخ می‌دهد می‌توان آن را در ۳ مرحله قبل، حین و بعد از حادثه بررسی کرد. آنچه در این اتفاق به وضوح می‌توان آن را دید آن است که نهادهای نظارتی که در این بخش کم هم نیستند، از جمله شهرداری و وزارتخانه‌های کار و راه‌وشهرسازی و بهداشت؛ ۴ ناظری هستند که بر این ساختمان نظارت داشتند و امروز شورای شهر

ناهدی خداکرمی، عضو شورا و رئیس کمیته سلامت شورای شهر تهران: امروز در سطح شهر تهران بیمارستان‌ها و دی‌کلینیک‌هایی مجوز ساخت‌وساز و افتتاح گرفته‌اند که ایمنی لازم را ندارند و متاسفانه مشکل اساسی در مواجهه با این مراکز قانون‌گریزی است که اتفاق افتاده است

زود فراموش می‌کنیم
ناهدی‌خداکرمی،عضوشوراورئیس کمیته‌سلامت شورای شهر تهران درگفت‌وگو با «سلامت» در خصوص این اتفاق گفت: «زمانی که حوادثی از قبیل اتفاق می‌افتد ما درباره آن هیجانی صحبت می‌کنیم ولی متاسفانه بعد از مدت کوتاهی این حادثه فراموش می‌کنیم.»

وی افزود: «در آیین‌نامه تأسیس مراکز درمانی و به‌خصوص دی‌کلینیک‌ها تأکید شده است که زوایای مختلف این مراکز از جمله جنبه‌های ایمنی ساختمان‌ها و حتی مدیریت آنها باید با دقت انتخاب شوند. حتی مجوز این مراکز هر ۵ سال یکبار مورد بازبینی و بررسی مجدد قرار می‌گیرد تا تیم‌های درمانی و مراجعان با اطمینان از تحت نظارت بودن این مراکز فعالیت و مراجعه کنند.»

خداکرمی اظهار داشت: «علاوه بر این شهرداری و آتشنشانی هم نظارت خود را بر این مراکز دارند. همچنین ادارات کار مناطق هم با توجه به اینکه این مراکز کارگاه هستند حق نظارت از بعد ایمنی محیط کار را دارند، اما متاسفانه دیدیم که این ایمنی وجود نداشت.» عضو شورای شهر تهران افزود: «کنار این نظارت‌ها خود مردم هم از نظر مسوولیت اجتماعی حساس هستند ولی باز هم می‌بینیم که اتفاقاتی از این دست می‌افتد بنابراین می‌توان به این نتیجه رسید که نظارت‌ها ضعیف است و بایدی برای آن فکری اساسی شود.»

شاهد رواج قانون‌گریزی هستیم

خداکرمی با گلایه از ساخت‌وسازهای بدون ایمنی در شهر تهران در دو دهه اخیر، اظهار داشت: «امروز در سطح شهر تهران بیمارستان‌ها و دی‌کلینیک‌هایی مجوز ساخت‌وساز و افتتاح گرفته‌اند که ایمنی لازم را ندارند و متاسفانه مشکل اساسی در مواجهه با این مراکز قانون‌گریزی است که اتفاق افتاده است زیرا مدیریت‌ها آنقدر بر اساس رابطه و ضابطه است که برخی احساس می‌کنند که اگر قانون را دور نزنند، باخته‌اند.»
رئیس کمیته سلامت شورای شهر تهران ادامه داد: «من به عنوان عضوی از سازمان نظام پزشکی اطلاع دارم که در پرونده‌هایی که به این سازمان ارجاع داده